

פרשת שלח

15
שנת ה'ת"ו

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. מקושש העצים ועונשו
 - א. כעס השי"ת וסליחתו ע"י תפילות משה
 - א. דיני מצוות חלה
 - ב. המרגלים תרים את הארץ
 - ד. דיני מצות ציצית
 - ד. דיני פר העלם דבר
 - ה. בכיית העם
 - ה. המרגלים מוציאים דיבת הארץ
 - ו. שליחת המרגלים ע"י משה
 - ט. פירוט שמות המרגלים
 - מ. דיני חטאת יחיד
 - מ. ציווי הנסכים והמנחות
 - צ. עליית המעפילים והכאתם
 - ר. עונש העם והמרגלים
- "-----"

שאלה לשולחן השבת

"היש בה עץ אם אין"

ביאר רש"י: 'היש בה עץ. אם יש בהם אדם כשר, שיגין עליהם בזכותו'.
והגמרא (ב"ב טו.) מביאה דעה שהיה זה איוב שהגן על דורו כעץ.
ויש לבאר מדוע באן הספיק ליושבי הארץ צדיק אחד שיגן עליהם בזכותו, ואילו כשהקב"ה ביקש להפוך את סדום ושכנותיה, היה צורך בעשרה צדיקים כדי להגן על עיר אחת?

מטרת השאלה
הינה לעזור דיון סביב שולחן השבת.
ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת
(בצורך מקורות, אם ישנם)
ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ואשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים ומן הרמנים ומן התאנים"
'שמונה נטלו אשכול, אחד נטל תאנה, ואחד רמון. יהושע וכלב לא נטלו כלום' (רש"י)

יש לבאר את המחלוקת בין הגמרא (סוטה לד.) שרש"י מצטט, לבין דברי הזהר (דף ס:) שיהושע וכלב נשאו יחד את האשכול (במוט בשנים) ויתר המרגלים הביאו את הרימון והתאנה. לרבי אבא, כרתו המרגלים את האשכול, ולא הצליחו להרימו עד שבאו יהושע וכלב והרימוהו. מיד נמלכו עליהם שאר המרגלים להורגם (מקנאה), אז אמר כלב לאשכול: 'פרי פרי אם בגללך אנו נהרגים, מה יהיה בחלקך?' מיד עשה עצמו קל וניתן לכולם להרימו. ולרבי אלעזר באמת רק יהושע וכלב נשאו את האשכול. עוד מבואר בספרים, שהמרגלים תרו את הארץ 40 ימים ברציפות, כולל שבתות. וניתן לומר, שנחלקו במחלוקת ר' יהודה ור' שמעון לגבי המרים את הקורה ברה"ר בשבת יחד עם חברו, לר' יהודה חייב ור' שמעון פוטר משום ב' שעשאוהו. לכן, אם ניתן להיפטר ע"י נשיאה משותפת, אפשר לומר שלכן דקדקו יהושע וכלב לשאת את האשכול יחד, אך לפי ההלכה ששניים שעשאוהו חייבים אין ברירה מלומר שיהושע וכלב לא נשאו דבר. (גנא דפלפלי)

וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁאֲרוּ בַּמּוֹט בַּשָּׁנִים וּמִן הָרִמּוֹנִים וּמִן הַתְּאֵנִים

"במספר הימים אשר תרתם... ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה תשאו את עונתיכם ארבעים שנה"
לכאורה לא מובן: אם המשמעות היא שכנגד כל יום שתרתם וסיפרתם לשה"ר תסתובבו במדבר שנה תמימה, היה צריך להיות כתוב את ההיפך: 'שנה ליום שנה ליום' עוד קשה, שהרי ידוע ש'לעולם מדה טובה מרובה על מדת פורענות' (סוטה יא.). אז מדוע החמיר עליהם ד' וגזר עליהם להסתובב שנה כנגד כל יום? ויש לתרץ שהיא הנותנת, מדת הרחמים היא שאמרה 'יום לשנה' ולא מדת הדין. שעל פי מדת הדין, מלבד זאת שהם לא יכלו להיכנס לארץ גם היה עליהם למות בתוך ארבעים יום רצופים וכך אף אחד מהם לא היה משלים את שנותיו לגיל 60 ובניהם היו נותרים ללא אב ומנהיג. מעתה יובן פירוש הפסוק: "יום לשנה יום לשנה" היינו כל יום ייקבע בשנה אחרת וכך ירוויחו הרבה שנות חיים כי לארץ ישראל בין כה וכה לא יוכלו להיכנס, וגם בניהם יעדיפו להסתובב עוד 40 שנה עם הוריהם ומשפחתם מאשר להיכנס מיד ולחיות כיתומים חסרי משענת.

וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁאֲרוּ בַּמּוֹט בַּשָּׁנִים וּמִן הָרִמּוֹנִים וּמִן הַתְּאֵנִים

"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו"

בפסוק זה מבטיח הקב"ה שכלב יכנס לארץ ישראל. ובהמשך כתוב: "אם אתם תבאו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה כי אם כלב בן יפנה ויהושע בן נון". ויש לבאר מדוע רק כאן הזכיר אף את יהושע, ובתחילה הזכיר כלב לבדו, למרות שבוודאי שיהושע לא היה אף הוא בעצת מרגלים ויכנס לארץ? ויש לומר: א. הייתה לכלב מעלה מיוחדת שמעצמו הלך להתפלל על עצמו שלא ייתפס בעצתם, וזהו הרוח האחרת ועל זה יש שכתב מיוחד שהקב"ה קורא לו 'עבדי'. (אוה"ח ב. כתוב שם בהמשך הפסוק "וזרעו יורשנה" - וליהושע לא היו בנים. ג. את כלב יש לשבח יותר שלא הוטבע בשמו עניין ההצלה מהמרגלים. ד. אין צורך להזכירו שהרי ברור שהוא המוריש את ארץ ישראל. ה. היה על יהושע לצאת כנגד שברי המרגלים ככלב, ולא לסמוך על כך שדעתו ידועה. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ג)

למען תספר,
בשבוע הספר!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

העלון מוקדש לע"נ
ר' יצחק בן משה
ת.נ.צ.ב.ה

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
וז ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. אביו של מרגל שבט בנימין, פלטי
 - ב. "הלוא ____ לנו ____ מצרימה"
 - ג. 'ציצית' בגימטריא 8 חוטים + 5 קשרים =
 - ד. שמו של מקושש העצים (ע"פ המסורת)
 - ה. עונשו של המחלל שבת במזיד
 - ו. יהושע וכלב ____ את בגדיהם אחר דברי המרגלים
 - ז. "וטפכם אשר אמרתם ____ יהיה"
 - ח. "ועתה יגדל נא ____ ד"
 - ט. שמו של מרגל שבט שמעון
 - י. שמותיהם של שניים מילידי הענק
 - ך. השי"ת אמר למשה: "סלחתי ____"
 - ל. המרגלים הביאו מארץ ישראל במוט
 - ם. המרגלים אמרו שנראו בעינינו ובעיניהם כ -
 - ן. יש להרים תרומה מן החלה כתרומת ____
 - ס. "____ כלב את העם אל משה" (רמז: 'וישקיט', 'וישתיק')
 - ע. מרגל שבט ראובן
 - ף. אביו של מרגל שבט יששכר, יגאל
 - ץ. אדם כשר מכונה כך (ע"פ רש"י)
 - ק. עם שיושב, בארץ הנגב
 - ר. השי"ת רצה להרוג את בני ישראל ב-
 - ש. המעפילים המרו את דבר השי"ת והעפילו אל ____ ההר
 - ת. המרגלים ראו בארץ ישראל ערים ____

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. שמו של אחד מילידי הענק
 - ב. הימים שבהם נשלחו המרגלים היו "ימי ____ ענבים"
 - ג. שמותיהם של שלושה מהמרגלים
 - ד. השי"ת המית במגפה את המרגלים מוצאי ____ הארץ
 - ה. מידת נפח לנוזלים (שמן ויין)
 - ו. מה עשו העם כשנודע להם עונשם? (לשון הפסוק)
 - ז. המרגלים כרתו בנחל אשכול
 - ח. העמלקי והכנעני הכו את המעפילים עד ה ____
 - ט. יהושע וכלב אמרו ש: "____ הארץ מאד מאד"
 - י. המקריב נדר או נדבה צריך להביא עמו גם -
 - כ. השי"ת הבטיח לו שזרעו יירש את חברון
 - ל. מילה נרדפת למילה "לרגל"
 - מ. המרגלים אמרו שראו בארץ אנשי ____
 - נ. אביו של יהושע (או: אביו של אחד המרגלים)
 - ס. מרכיב עיקרי במנחה
 - ע. ממנה מפרישים חלה
 - פ. המרגלים הביאו והראו למשה וכל העם מ ____
 - צ. "סר ____ מעליהם"
 - ק. ממקום זה במדבר פארן נשלחו המרגלים
 - ר. המרגלים הביאו איתם, מהארץ להראות לעם
 - ש. חברון נבנתה ____ שנים לפני צוען מצרים
 - ת. המרגלים הביאו איתם, מהארץ להראות לעם

כתרוממו

כל פרשה נקראת על שם פרשה אחת, וזוהי פרשה א' ת' הפוך.

"מקשש עצים" = "כד מגבב אעין". המילה העברית 'גבבה' המתארת ענפים יבשים וזרדים דקים, ובהשאלה: פסולת, אשפה.

מן המדרש

"כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא", הרי זה הפסוק נאמר לישראל בשעה שיצאו ממצרים, שהיו אומרים שמה לא נכנס לארץ יפה כזאת, אמר להם המקום "לא כארץ מצרים היא", מגיד שארץ ישראל משבחת הימנה. בשבח ארץ ישראל או בשבח ארץ מצרים הכתוב מדבר? תלמוד לומר: "וחברון שבע שנים נבנתה לפני צען מצרים", מה היה מקום מלכות של ארץ מצרים? - צוען, וכן הוא אומר "כי היו בצוען שריו", מה הייתה פסולת של ארץ ישראל? - חברון, והלא דברים קל וחומר, ומה אם חברון פסולת ארץ ישראל הרי היא משובחת משבחה של מצרים ששובחת מכל הארצות, קל וחומר לשבחה של ארץ ישראל. ואם תאמר: מי שבנה זה לא בנה זה, תלמוד לומר: "ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען", לפי שבנה חם זו בנה את זו, אפשר שבנה את הכעור ואחר כך בנה את הנאה? אלא בנה את הנאה ואחר כך בנה את הכעור! משל לאדם שבנה שני טרקלינים, אחד נאה ואחד כעור אינו בונה את הכעור ואחר כך הנאה, אלא בונה את הנאה ואחר כך את הכעור, שמפסולת הראשון בונה בשני, הרי שחברון משובחת מצען ממצרים ולכן נבנית תחילה. (ע"פ ילקוט)

מילה בפרשה

המלך שכח בכעסו,
להביא כלי למקומו,
למלאותו במים צלולים,
או אולי בחלילים.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

שעשועי דאורייתא

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"
מי עוד בתנ"ך נקרא בשם 'יהושע'?

* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. מילה בת שלוש אותיות שהגימטריא שלה היא 11.
2. שלושה אחים. (ולא יותר!)
3. אחת ממכות מצרים.
4. מצאו נא בהפטרה:
4. ארבע מילים רצופות המסתיימות באותן שתי אותיות.
5. מילה בת ארבע אותיות הנקראת ישר והפוך.
6. ארבע מילים רצופות המסתיימות כל אחת באות בה פתחה.

ושפני טמוני חול

האם יש בתורה שם אדם שמתחיל באות ו'?

* * * *

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם, ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת"

בפסוק הזה רמוז שיש חילוק בין התכלת ללבן. שהלבן ישנו בכל זמן, ולתכלת יהיה זמן בו אינו מצוי. לכן כתוב "לדורותם" לפני זכרון התכלת לומר לנו שרק הלבן הוא לדורות כי לעולם יימצא, אבל תכלת כשאינו בנמצא אין חיוב בו. (האזה"ח)

* * * *

"וזהו לכם לציצית... ואחרי עיניכם"

בין ציצית לעיניים יש קשר מיוחד, שהרי המילה 'עין' במילוי (עין+יוד+נון) בגימטריא 256. יש בציצית 8 חוטים בכל פתיל 8 פתילים בכל כנף, כפול 4 כנפות = 256. לכן, אנו מניחים את הציצית על העיניים. (בן איש חי)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "שלה לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש איש למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם"
2. "ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם אשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים ומן הרמנים ומן התאנים"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: האם הקב"ה כהן? - כן: "אני כהן ואני מסגירה (את מרים) (זבחים קב.) **לסדר את הפרשה** - "טובה הארץ מאד מאד". **חידון א' ת'** - אחימן, ביכורי ענבים, גדי גאואל גדיאל, דיבת, הין, ויתאבלו, זמורה, חרמה, טובה, יין, כלב, לתור, מידות, נון, סולת, עיסה/עריסותיכם, פרי הארץ, צילם, קדש, רימון, שבע, תאנה. **חידון א' ת' הפוך** - רפוא, טוב שוב, תר"ג, צלפחד, סקילה, קרעו, לבז, כח, שפט, ששי תלמי, כדברך, אשכול, חגבים, גורן, ויהס, שמוע, יוסף, עץ, עמלק, דבר, ראש, בצורות. **שעשועי דאורייתא** - יהושע בית השמשי (שמואל א' ויד), יהושע שר העיר ירושלים (מלכים ב' כגח), יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול (חגי א,א וכן בזכריה). 1. "דברה". 2. אחימן ששי ותלמי. 3. "בדבר". 4. "השטים שנים אנשים מרגלים". 5. "הגגה". 6. "וילכו ויבאו ההרה וישבו". **מילה בפרשה בהעלותך** - ג. "שפר עליו מזלו" - מזל=גד, "שמעבר לנהר גורלו" - שבת גד שקיבל את נחלתו מעבר לירדן, "וכשאכל את עיגולו" - המן היה כזרע גד (עגול), "זכר שזה הפך מאכלו" - האספסוף נזכרו בדג (הפך מגד) שאכלו. **טמונות בפרשה** - 1. "ומן הרימונים" (יג,כג). 2. "היש בה עץ אם אין" - ("עם עין") (יג,כ). 3. "כחגבים" (יג,לג). 4. "אנשי מידות" (יג,לב). 5. "במשמר" (טו,לד). 6. "כמספר אשר תעשו" (טו,יב). 7. "ילידי הענק" (יג,כב). 8. "סר צילם" (יד,ט). 9. "מצרים" (יג,כב). 10. "יושב על הים" (יג,כט). 11. "עד חברון" (יג,כב). 12. "אפס כי עז" (יג,כח). 13. כ=לב "כלב" (יג,ו). 14. פיצוחים - "הבפצחין" (אונקלוס יג,כט). 15. "וירגמו אותו באבנים" (טו,לו), "לרגום אותם באבנים" (יד,י). 16. "חלה תרימו תרומה" (טו,יט) **טמונות בהפטרה** - 1. "ותורידם בחבל" (ב,טו). 2. "השער לסגור" (ב,ה). 3. "ושמה רחב" (ב,א). 4. "ותקשר את תקות השני בחלון" (ב,כא) **שאלה לשלחן השבת בחוקתי** - שאלנו: תחילתה של פרשתנו מובאות ברכות רבות המובטחות לנו באם נקיים את מצוות התורה וחוקיה. אך, מדוע התורה אינה מזכירה כלל את הטוב והשפע הטמון והגנוז לצדיקים בעולם הבא? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. כלול בברכת: "והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלוקים". ב. התורה כותבת שכר שיינתן לכל האומה אך שכר העולם הבא יינתן לכל אחד ואחד על פי מעשיו האישיים. (רמב"ן) ג. קל וחומר שאם הנשמה יכולה לקבל שכר בעולם הזה בעודה דבוקה לגוף החומרי, אזי בעולם הבא תוכל היא לקבל את שכרה בוודאי. ד. לא ניתנו הבטחות רוחניות משום שעל האדם לעבוד את בוראו לשם שמים, ואילו ההבטחות לברכות גשמיות הן רק כדי לבטל ממנו את המפריעים לעבודתו יתברך. ה. כדי שתהיה הוכחה לעין כל על שכר התורה. (מהר"ל) ו. התורה עוסקת בהדרכה לגבי העולם הזה ולא בהבטחות שנשגבות מאתנו להבין לגבי העולם הבא. (אבן פקודה, אבן עזרא, רבנו בחיי) ז. השכר הישיר והפשוט הוא השכר הניתן בעולם הבא, אך התורה מוסיפה ומחדשת שאף בעולם הזה ינתן שכר בצורה ניסית. ח. אין התורה צריכה להזכיר בפירוש דבר שהשכל מחייב. (רס"ג) ט. אין התורה צריכה להזכיר דבר שידוע על פי המסורת (ר' האי גאון). י. אין התורה מתייחסת אלא למה שיתרחש בזמן הקרוב. (רס"ג) יא. כדי לבטל אמונות טפלות שהיו לישראל בעניין ע"ז שהיה נפוץ לייחס לכל סוג של ע"ז גמול גשמי מסוים. יב. עיקר החידוש הוא שהנשמה האלוקית משפיעה ע"י המצוות על הגוף החומרי עד כדי כך, שאף חלק מהגמול מגיע לא בצורה רוחנית כמתבקש, אלא אפילו בצורה גשמית.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: ternunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

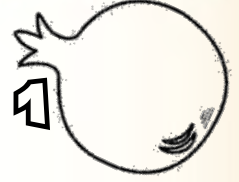
טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

S-M-L-XL ⁴

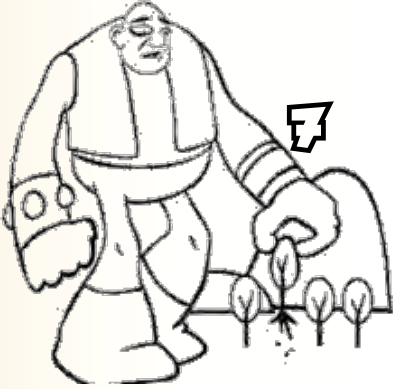
²

⁵

⁶

⁷

¹¹

¹⁰

⁹

⁸

¹²

¹³

¹⁶

¹⁵

¹⁴

מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
ספינה - "שטו העם" (יאח)

טמונות בהפטרה

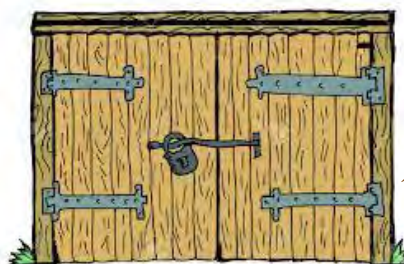
הפטרת שלח "וישלח יהושע" (יהושע ב, א - כד)

³

⁴

²

¹